

MLÝN
NA
MUMIE
—
PETR
STAN-
ČÍK

Druhé město

PŘEV RATNÉ
ODHALENÍ
KOMISAŘE
DURMANA

MLÝN

NA

MUMIE

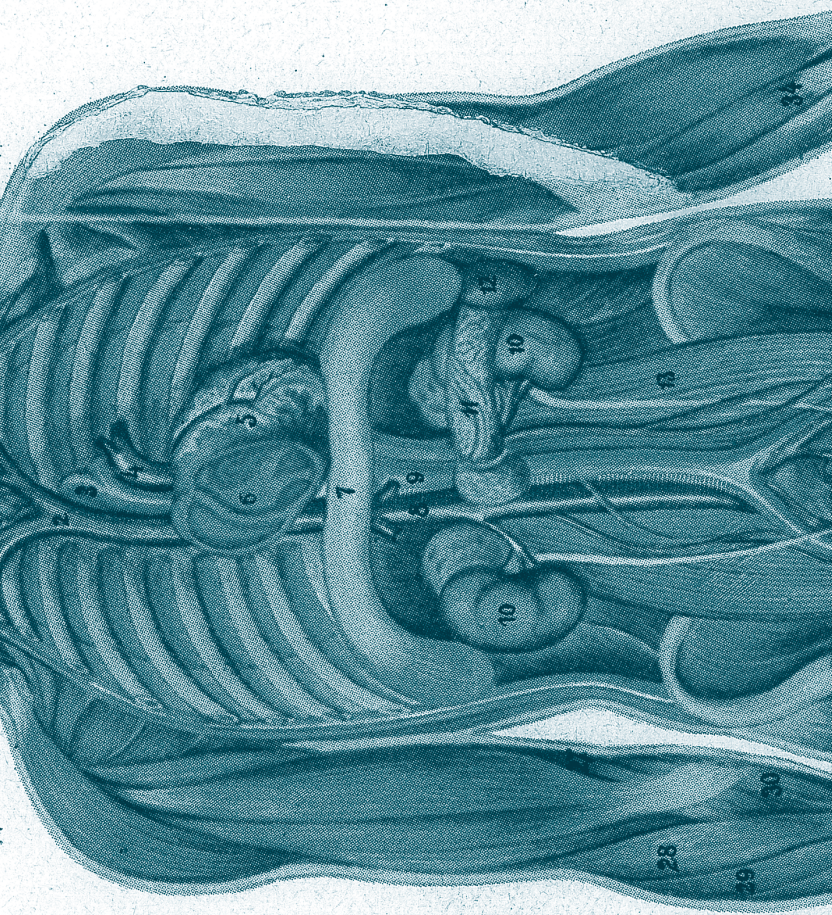
—

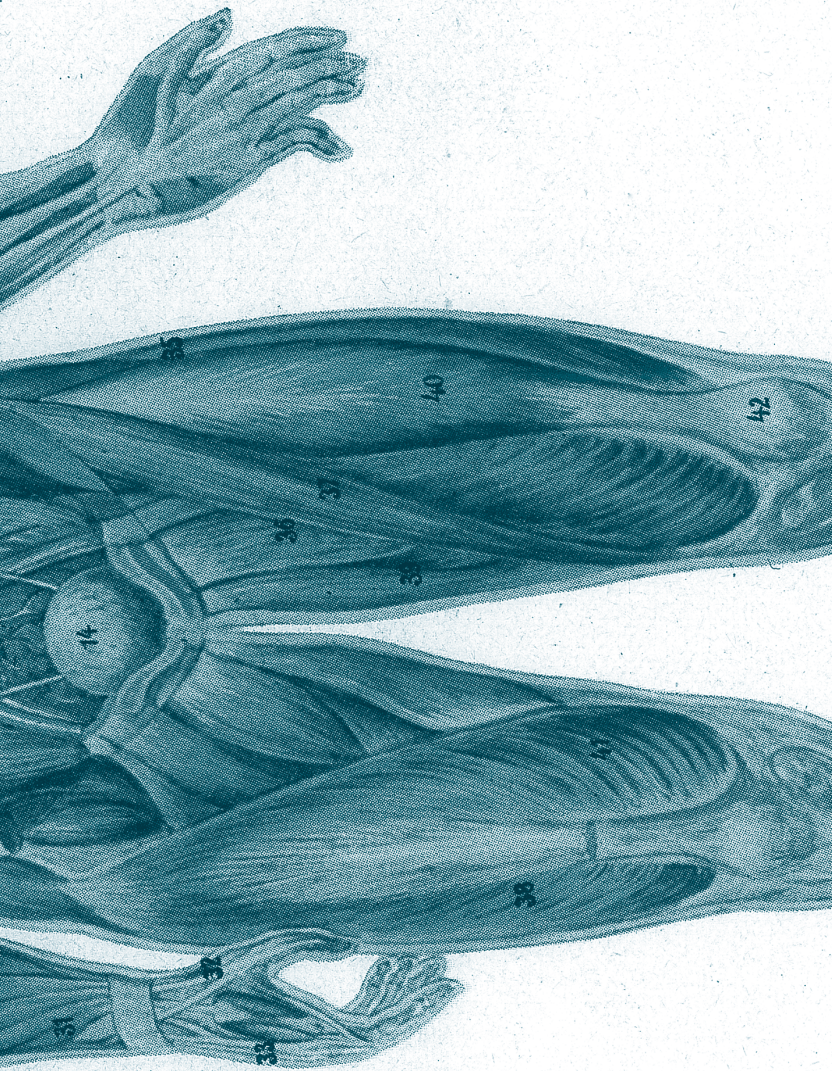
PETR

STAN-

ČÍK

Druhé město

Kniha vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

© Petr Stančík, 2013

© Druhé město - Martin Reiner, 2013

ISBN 978-80-7227-344-7

PROLOG

V jediném okamžiku:

Komisař Durman si zapálil doutník.

Anarchista Varanov zapálil doutnák.

Libuše Hedbávná naklonila hlavu do zvláštního úhlu, náhle podobná břízce nalomené bleskem.

Císař Maxmilián vložil do smrtičky můru, která se tak nacucala slzami jeho koně, že ani nemohla létat.

Kanovník Oul se při listování knihou řízl o papír.

V závratném zauzlení kosmické energie, bez otce i matky, z obyčejného člověka se zrodil Pán. Žádná hvězda mu nevzpálala nad kolébkou, ani mu nepřinesli královské dary.

Necítil se ve svém těle pohodlně, bylo unavené a sešlé. Chyběl mu soucit, protože nepoznal lásku rodičů ani nevinné dětské hry, vznikl přece už jako starý a nevrlý.

A v pozadí toho všeho zapadalo slunce. Jako první bouchla lahev šampaňského. Hned potom bomba.

Tím to všechno začalo.

NÁŘEK VAŘENÉ VODY

Vynalézt levný, bezpečný a zcela účinný prostředek zabráňující početí při pohlavním styku. Lidé se pak místo přemýšlení budou raději pářit, a to kdykoliv se jim zlíbí, bez obav z následků, podobni zvířatům a stejně ovladatelní. Vždy dostupná a laciná tělesná rozkoš rozleptá tradiční morálku a nahradí duchovní slasti. Kdo by chtěl vstoupit do nebe trnitou cestou ctností, když se tam může hladce prosmilnit několikrát denně?

(Úkoly řádu ORDO NOVI ORDINIS v oblasti lučby)

Jeho služka měla vždy dva milence, to byla její jediná zásada. Ti pánové o sobě pochopitelně nevěděli...

Právě teď to byl voják a kominík.

Když měl voják vycházku, scházela se s ním cestou na trh v hustém houští na úpatí Petřína, hned

vedle Újezdských kasáren, kde ji bez zbytečných řečí klátil opřenou o strom, přičemž ji bodák zavěšený na opasku uniformy rytmicky plácal po masité zadnici, což ji uspokojovalo více než samotný akt.

Kominík se k ní spouštěl ze střechy na půdu, kde všela prádlo. Protože byl pokaždé celý od mouru a na nějaké mytí nebylo kdy, schovávala pro něj za trámem vlastnoručně ušitý skafandr z bílé bavlny, až na čtyři otvory neprodyšně obalující celé tělo i se štětkou na zádech. Když do něj milého kominíka navlékla a zapnula řadu drobných knoflíčků na zádech, koukaly mu ven jenom oči, ústa a pohlaví, všechna špína zůstala pěkně uvnitř.

Spermie obou milenců pak cestou v její pochvě a děloze mezi sebou sváděly nekonečné bitvy a pokaždé se bičíky vzájemně rozšavlovaly dříve, než stihly dorazit k vajíčku. A tak když služka večer usínala ve své komůrce, pootevřeným okénkem se jí z klína ven ke hvězdám valily stamiliony zmařených polo-duší, nedo-bytostí, které sice měly možnost, ne však to štěstí dosáhnout své existence; a astrální pláně se chvěly pod jejich zoufalým nářkem. V době, kdy se jako jediná ochrana proti početí používal naolejovaný rybí měchýř nebo syrové jehněčí střívko a bylo nadlidským úkolem tu klouzavou blanku vůbec navléknout, to znamenalo geniálně snadnou antikoncepci, o čemž však služka neměla nejmenšího tušení.

Bylo už po půlnoci, když na dveře její komůrky zabouchal Pán.

„Ohřej mi vodu, chci hodně horké vody.“

„Myslíte hodně horké, nebo hodně vody, Pane?“

„Hodně obojí.“

„Aha. Už běžím, Pane.“

Poslušně vstala, jen v noční košili navázila vodu do kamnovce a rozdělala pod ním oheň. Prsní bradavky se jí v nočním chladu postavily do pozoru, ale Pán si toho nevšímal. Nebo dělal, že si nevšímá. Nebo si i všimal, ale nezajímalo ho to.

Voda konečně zavřela a ona mohla jít zase spát.

Pán s vědrem horké vody sešel do sklepa a ve stínu obrovského kameninového sudu na kysané zelí odemkl maličká, železem obitá dvířka, ke kterým měl klíče jen on, a jen těsně se jimi protáhl.

Za dvířky vedly další úzké a strmé schody dolů do nízké, ale rozlehlé románské krypty. Její mělké klenby z šedobílé opuky podpíraly dvě řady tlustých pískovcových sloupů, po nichž se vytesané plazily obludy z dávno zapomenutých bájí. Ponuré zdi potažené plísní a výkvěty žíravých solí vyzařovaly temnou tíhu kamene.

Všichni, kdo o kryptě věděli, už dávno umřeli. Pán ji před lety objevil náhodou, když se ve sklepe opřel o to, co považoval za zeď, a propadl se dovnitř prohnílymi dvířky. Pečlivě je vyspravil a kryptu používal jako tajnou pracovnu.

Ted' tu bylo hodně krve. Taky kostí, masa i jiného nepořádku, ale hlavně krve. Krev na podlaze, krev na stěnách, krev na stropě, krev dokonce i na tak nečekaných místech jako uvnitř okvětních lístků suché růže založené v breviáři, na zadní straně zrcadla pověšeného na zdi či zaschlá do vláken mezi jehlicemi hřebenu. A on to všechno musel uklidit sám, protože ta husa služka by nepochopila vznešenost jeho poslání a ještě by ho udala na policii.

Nebo by, nedejbože, chtěla zvýšit plat.

Když bylo všude čisto, Pán se vroucně pomodlil a po dlouhé době zase pocítil klid a mír.

Všechny nástroje ležely dokonale naostřené, vyleštěné a srovnané do geometrických obrazců.

Dopis byl zapečetěn a odeslán.

Ted' už nezbývalo nic jiného než čekat na odpověď.

PASTÝŘI DĚJIN

Pastevci šlechtí divoká a neužitečná zvířata, aby je učinili poslušnými dárci masa, mléka či srsti. Jejich práce přináší výsledky až za stovky a tisíce let, vyžaduje tedy trpělivost a cílevědomost přesahující obzor jednoho lidského života. Podobně náš řád zdokonaluje dějiny; už dlouhá tisíciletí z nich mýtí vše škodlivé a naopak podporuje vše prospěšné našim plánům na ovládnutí světa.

Aby existence řádu zůstala nezasvěceným skryta, pracují naši agenti tak tajně, že ani my sami často nevíme, která z událostí se stala samovolně a které jsme pomohli penězi, vydíráním, jedem či dýkou. Popíšeme tedy děje letošního roku co nejstručněji s vědomím, že ať už naším přičiněním, nebo bez něj, stalo se právě to, co jsme chtěli:

Po čtyřech letech občanské války v USA Seveřané konečně porazili Jižany.

Díky tomu mohly USA přesunout své vojsko na hranice s Mexikem a tím ohrozit Francouze,

kteří pomáhají mexickému císaři Maxmiliánovi z rodu Habsburků v boji proti republikánům.

V Evropě zatím rostlo napětí mezi Pruskem a Rakouskem. Obě velmoci mají stejný cíl – ovládnout ostatní německé státy. Dohoda není možná, vítěz bere vše.

(Výroční zpráva ORDO NOVI ORDINIS za rok 1865)

Nejdříve si ji zkusili přivlastnit úplně nenápadně, s drzou samozřejmostí, jako kdysi obrali Korunu českou o Vitorazsko. Jakmile se potázali se zlou, slibovali, že si ji jen na chvíli vypůjčí a hned zase vrátí, stejně jako Horní a Dolní Lužici. Když ani to nezabralo, ze zoufalství ji chtěli vzít hrubou silou jako Slezsko, ale byli slavně odrazeni a poslední volná židle v celém lokálu zůstala neobsazená.

Poslední den roku 1865 se ještě nestal nocí, a znamenitým jídlem i pitím vyhlášený hostinec U Roztrženého hada v Celetné ulici již byl – až na výše zmíněnou židli – zaplněn doslova do posledního místečka. Pod stropem se stahovala bouřková mračna tabákového dýmu, slepá harfenistka na malém pódijku vyhrávala střídavě české vlastenecké písně a melodie z oper Wagnerových i Mozarta, číšníci a sklepnice se míhali kolem hostů jako pestrí motýli na křídlech táců posázených pivy, víny i kořalkami všech barev duhy.

U čestného stolu jako vždy zasedli Kočičkáři, totiž členové stolní společnosti Ctitelů stříbrné kočky:

kanovník Oul, policejní komisař Durman, lékárník Kostkan, baron Slannina, setník Hruš a parní velkouzenář Loskot. Z obvyklé sedmičky veselých kumpánů tu dnes chyběl jen tajný rada Čtvrtpán, protože když si dával odpoledne horkou lázeň, při které se všechny údy tak pěkně uvolní, polechtala ho v nose pára a on ve vaně kýchł, čímž si z páteře vyšinul ploténku. Takže teď musel ležet doma v posteli bez hnutí a na bolavý hřbet si nechat přikládat křenové placky. Chudák, a to se celý rok těšil!

Jeho židle tím pádem zůstala holá, a ač o ni (jak již uvedeno) od vedlejších stolů neustále usilovali, Kočičkáři ji nedali. Zůstala na Čtvrtpánovu památku prázdná, pietně přikrytá dečkou s ozdobně vyšitým jménem svého majitele.

„Svatý Silvestr, papež a prvomučedník, jehož svátek dnes všichni slavíme,“ pravil kanovník Oul slavnostně, „byl pohany utopen v sudu vína. Stalo se to posledního dne v roce 335 po Kristu, a ačkoli byl Silvestr již blízek smrti, nepřestal velebit našeho Pána tak vroucně, že se mu všechny své katy podařilo obrátit na pravou víru a oni se utopili spolu s ním. Proto se každému správnému křesťanovi sluší na Silvestra pít jako o život.“

Kočičkáři pozvedli své nádoby, třesklo sklo o sklo. Pak každý přiložil okraj sklenice ke spodnímu rtu a silně fouknul, načež na tác uprostřed stolu mlaskavě dopadlo šest bílých čepic pěny. Teprve po tomto rituálu začali pít, až se jim ohryzky

třepotaly jako andělská křídla. Oul jako první odložil prázdný püllitr na stůl a šťastně, spíš pro sebe zašeptal: „...a slovo bylo učiněno skutkem.“

„Když se už bavíme o mučednících,“ vmísil se do hovoru Loskot, „nemohu se ubránit dojmu, že vedle pravých křesťanů to byli často i lidé zvrácení, utrpení se nelekející, ale jej přímo vyhledávající, snad dokonce potěšení z něj mající a tím vlastně Pánaboha podvádějící. Jako můj bývalý účetní, jistý Holásko. Provalilo se na něj nedávno, že si k sobě na privát zve povětrné ženštiny, ale ne aby s nimi obcoval, na tom by konečně nebylo nic špatného. Dokud je mládenec svobodný, je lepší, když mu tu a tam nějaká harapanna upustí páru, než aby se poskvrnil lepkavým hříchem samohany.“

Lékárník Kostkan k poslednímu slovu souhlasně přichichotal. Oul se maličko zamračil, ale nenamítal zatím ničeho. Osmělený Loskot tedy pokračoval dál:

„A ty hurvice ho bičují, fackují, ba i pálí svíčkami na bocích, a to ne snad ze zlé vůle, ale protože to na nich Holásko žádá, protože to Holáskovi činí rozkoš. Bolest mu činí rozkoš, pánové!“ opakoval Loskot, aby zdůraznil svá slova. „Tudíž si říkám, že když se Holásko vetřel mezi zaměstnance mého velkouzenářství, mohly jemu podobné zrůdy proniknout i mezi skutečné mučedníky a činit jim vlastně nekalou konkurenci, protože na rozdíl od nich jim bolest působí rozkoš, takže vlastně nejsou týráni, nýbrž rozmazlováni, a nejsou to

mučedníci, ale rozkošníci. Ale slast by nebeskou bránu otevírat neměla, že, pane kanovníku?“

Otázka to byla záludná, takže Oul maličkým klíčkem, který měl zavěšený na řetízku u kapesních hodinek, odemkl dřevěný kufírek potažený zvenčí černě mořenou kůží a uvnitř rudým sametem, vyňal z něj dýmku umně řezanou z mořské pěny, rozvážně ji nacpal, upěchoval tabák a vyžádal si od sklepníka k zapálení fidibus, což mu poskytlo dosti času na rozmyšlenou.

Oulova dýmka byla velmi krásná, a obdivovaná znalci ze širokého okolí. Byla prý dovezená až z tureckého Eskišehíru a zobrazovala zřejmě nějakou legendu: v přední části dýmky vousatý muž vši silou hnětl lidskou postavu z hlíny, a přestože byl celý výjev sotva větší než sušená švestka, rytec na vousáčově tváři mistrně zachytil jeho námahu i vášeň. „Tvoří člověka z bláta, je to tedy buď mezopotamský Enki, řecký Prometheus, židovský rabbi Löw, nebo dokonce sám Jahve Elohim?“ ptal se sám sebe v duchu Durman. Zvláštní, viděl tu dýmku už nejméně stokrát, ale nikdy ho nenapadlo přemýšlet o její výzdobě. Tak proč právě teď?

Po chvíli kanovníkova pukání celou místnost prosytila těžká, hutná vůně latakijského tabáku a Oul se konečně chopil odpovědi:

„Boha podvádět nelze, milý Loskote. A utrpení i rozkoš jsou dary člověku, aby pomocí nich

rozeznal zlé od dobrého. Pokud skutečně jsou tak zvrhlí lidé, že je jim bolest příjemná, a pokud by si je Bůh vybral jako mučedníky, pak by je zajisté nechal trápit nějakou rozkoší. Ale protože žádný takový případ není v dějinách naší církve popsán, musíme předpokládat, že většině lidí je bolest nepříjemná a slast příjemná, a komu ne, ten je zrůda a nepatří do lidské společnosti.“

Dýmka se teď k Durmanovi natočila poněkud bokem, takže mu odkryla další část mýtu: vousáč, který předtím (nebo snad potom? – vlastně tu nebylo žádné vodítko, kterým směrem v příběhu ubíhá čas) hnětl hlínu, teď holýma rukama vytahoval (nebo přikládal?) oheň na hořící hranici dřeva. „Enkiho i rabbiho Löwa tedy můžeme vyloučit,“ radoval se v duchu Durman, „je to buď Prometheus, kradoucí oheň z Diova krbu, nebo Jahve, nesoucí oheň Eliášovi na horu Karmel.“

„Anebo je to úplně jinak,“ využil mezitím baron Slannina chvíle, kdy se Oul odmlčel, aby si připěchoval dýmku zvláštním nástrojem, připomínajícím píst parního stroje, takzvaným ťapťátkem. „Třeba Bůh mučedníkům vymění, například zázrakem, vnímání bolesti za vnímání slasti, aby jim ulevil v utrpení. Samozřejmě jenom na chvíli, dokud nezemřou.“

Sklepník vyměnil prázdné sklenice za plné a pánové je znovu potěžkali a zase jim odlehčili.

„Takový člověk, kterému činí utrpení rozkoš, říkejme mu třeba bolmil, zajisté po smrti přijde do pekla?“ vrátil se Kostkan k rozpravě, sotva osušil rty.

„Jistě,“ odvětil Oul rozvážně. „Svatý Augustin sice tvrdil, že žádné zlo ve skutečnosti není a to, co za zlo považujeme, je pouhým nedostatkem dobra. Avšak prorok Izajáš pravil: ‚Já vytvářím světlo a tvořím tmu, působím dobro a dělám zlo, já Hospodin konám všechny tyto věci.‘ A Ježíš podle Matouše dokonce řekl: ‚Nepřišel jsem, abych pokoj uvedl, ale meč. Přišel jsem zajistit, abych postavil syna proti otci, dceru proti matce, snachu proti tchyni a nepřítelem člověka bude jeho vlastní rodina.‘ Takže Bůh nám dal svobodnou vůli konat dobré i zlé. A protože je někdy těžké poznat, co je dobro a co zlo, tak jsme za dobro odměňováni příjemným a za zlo trestáni odporným, abychom věděli, které je které. A komu dobro zhořklo, kdežto zlo zachutnalo, nemůže být spasen, tudíž musí být zatracen. Amen.“

Ale Kostkan nepřestával: „Jenže pro bolmila bude peklo příjemnější než nebe. Takže v pekle ho místo trestu čeká odměna. Jinými slovy, nebe i peklo mohou být jedno a totéž místo, záleží jenom na tom, jak každému člověku Pánbůh nastaví, že ho bude vnímat. Stačil by na to takový přepínač, asi jako reverzační páka u lokomotivy. Byl jsi hodný? Cvak – a bude se ti tady líbit. Zlobil jsi? Cvak – a budeš se tu trápit. Napravil ses? Cvak...“

„To už bychom rovnou mohli povědět, že bůh a ďábel jsou jedna osoba,“ přisolil si Slannina.

Kanovník Oul prudce položil korbel na stůl, až pivo špláchno. „Vy mě už, pánové, vážně vytáчете jako sedačku od piána. Pojdme se bavit o něčem jiném.“

Návrh byl přijat jednomyslně a Loskot nadhodil nové téma – totiž nedávno zveřejněný manifest císaře Františka Josefa, toho jména prvního – a děvka hovoru se začala ochotně točit kolem nového námětu.

Kostkan vytáhl z náprsní kapsy složenou titulní stránku Národních listů ze dne 21. září, kde byl zmíněný manifest otištěn, a pro osvěžení paměti jej přednesl nahlas, i se všemi chybami nedbalého překladu do češtiny.

„Sami jste slyšeli, pánové,“ pochvaloval si Slannina, jakmile Kostkan dočetl. „Císař výslovně slíbil svobodné působení všech národů. Není divu, že si většina dobrých Čechů od řečeného manifestu slibuje více samostatnosti, či snad dokonce úplné obnovení práv Koruny české.“

„Arci jen v rámci rovnoprávné federace všech národů rakouské říše,“ připojil Oul poněkud strohým tónem.

„A v nedělitelném svazku pod věčnou vládou Habsburského domu,“ dodal horlivě setník Hruš.

Kanovník mezitím dokouřil, vysypal z pěnovky popel lehoučký a jemný jako andělské peří,

a nechal ji na stole vychladnout. Tím se dýmka znovu pootočila a odhalila Durmanovi další díl příběhu: vousáč nyní ležel přikovaný ke skále, na mohutném, ztopořeném pyji mu jako na bidýlku seděl orel a zobákem rval z vousáčových útrob játra. Záhada byla rozřešena: hrdinou nemohl být nikdo jiný než Prometheus, Durman měl konečně klid a mohl se zase věnovat naslouchání hovoru.

Loskot zvedl svůj pŭllitr a pronesl slavnostně: „Připíjím na zdraví našemu milovanému císaři Františku Josefovi Prvnímu!“ Zvednuté pŭllitry o sebe třeskly.

„Musím se vám, pánové, přiznat,“ řekl zjihle Kostkan, „že pokaždé, když vidím ty mocnářovy krásně kadeřavé licousy, mám chuť mu je pohladit.“

„Pomazlit se s nimi, vískat je...“ navrhl Hruš.

„Nebo do nich zabořit nos i čelo,“ zasníl se Slannina.

V ŽÁRU MORKO- VÝCH KOSTÍ

Nejdříve každého přesvědčíme, že má mít vlastní názor, a pak mu ho dáme.

(Příručka pro novice ORDO NOVI ORDINIS)

Sál mezitím zcela ztichnul – harfenice, která posledních několik minut nehrála a jenom tiše hladila struny svými dlouhými prsty, se zase pustila do díla. Pánové na chvíli zmlkli a tiše naslouchali, a s nimi i celá restaurace, protože ta píseň byla velice krásná:

*Ach, ty róže, krásná róže,
čemu si raně rozkvetla,
rozkvétavši pomrzla,
pomrzavši usvědla,
usvědevši opadla?
Večer seděch, dlúho seděch,
do kuropěnie seděch,*

*nič doždati nemóžech.
Všě dříezhy, lúčky sežech.
Usnuch; snieše mi sě ve sně,
jako by mně nebošce
na pravěj ruce s prsta
svlekl sě zlatý prstének,
smekl sě drahý kamének.
Kamének nenadjidech,
zmilitka sě nedoždech.*

Skladba dozněla několika něžně smutnými mollovými akordy, harfenice tiše vzdechla a odložila nástroj. Sállem zazněl dojatý potlesk. Všichni samozřejmě poznali tu nejkrásnější báseň z Rukopisu královédvorského, objeveného před půlstoletím Václavem Hankou, a teď je hrála nejen krása slov a hudby, ale také národní hrdost. Že totiž v dobách, kdy se Němci ještě na stromech dorozumívali krkáním, Čechové už psali básně. A zatímco Němky mohly své prsty strkat nanejvýš prasatům do řiti, ztepilé Češky dávno nosily zlaté prsteny.

Pánové navázali hovor tam, kde byl přerušen, avšak naladění na úplně jinou strunku.

„Nechápu, co si od toho kajzrova manifestu vlastně slibujete,“ začal vzpurně Loskot. „Vždyť je to vylízaná kobliha – navrch sypaná spoustou sladkých slovíček, ale uvnitř dutá. Jasně se tu říká jediné to, že císař rozpouští říšskou radu a že ústava nebude platit, dokud ji neschválí uherský sněm. A Uhři, jak je známe, budou pro sebe chtít

úplné státní právo a všechny další výhody, které jim dávala ústava z roku 1848.“

Tu se Durmanovi jednotliví Kočičkáři přes hustý závoj tabákového dýmu začali slévat v jednu mnohočetnou bytost, která různými hlasy rozprávěla sama se sebou:

„A kdy už se císař konečně nechá korunovat českým králem?“

„Všichni Habsburkové se na tu naši svatováclavskou korunu zrovna třásli, protože sami tak krásnou nemají.“

„Úplně všichni se zase netřásli, třeba Josefové I. a II. se nikdy korunovat nedali.“

„To je pravda. Ovšem Josef I. to zamýšlel, ale nestihl, protože zemřel mlád na neštovice. Avšak Josef II. si stoupnout do řady za svatého Václava opravdu nechtěl, ten by nejradši celý svět předělal na Němce.“

Kdosi pak připomenul, že Rakušáci ze sebe dělají panskou rasu, a přitom je Rakousko pouhá říšská marka, pohraniční okres, slepé střevo Svaté říše římské, zatímco Čechy se staly královstvím již roku 1085. Ano, vážení, Rakousko nikdy nedosáhlo hodnosti královské, ba ani knížecí. Je to jen sprostý lokaj, který se kromobyčejnou krutostí a chamtivostí vyšvihl mezi panstvo.

Slanninu ta drzost tolik rozohnila, že vytáhl z peněženky zlatník, obrátil ho dvouhlavým rakouským orlem vzhůru a plivl na něj. Pak minci pečlivě očistil kapesníkem, navrch ještě dýchl a přeštil, vrátil do peněženky a teprve pak pokračoval v reptání na vládnoucí dynastii.

Marně Kočičkářům domlouval osobně majitel Roztrženého hada pan Mleziva, že sklepníci si před těmi jejich velezrádnými řečmi ani nemohou zachpat uši, neboť mají ruce plné cestou ku i od stolu, a že hanobit panovnický dům na veřejnosti není radno ani poslední den v roce. V nouzi nejvyšší naštěstí komisař Durman pojal spásný nápad:

„Pánové, pojďme se podívat na ten náš orloj, za chvíli by měl spustit.“

Skutečně, staroslavný orloj slepého mistra Hanuše na Staroměstské radnici, který se rozbil a zastavil už roku 1824, právě prošel nákladnou opravou, a měl být slavnostně znovu spuštěn o půlnoci na prvního ledna 1866, což bude přesně za čtvrt hodiny.

Jediný kanovník Oul se vymluvil, že si ještě musí připravit novoroční kázání, a vlnivě odkráčel domů. Zbylí Kočičkáři návrh přijali jednomyslně a vyšli, lépe řečeno vyklátili se z hostince na ulici tak rychle, že si ani neoblékli zimníky. Nebylo jich ostatně zapotřebí, spíše naopak. Přestože na kalendáři se osamoceně chvěl už jen poslední den roku, venku bylo tak teplo, že by teplo bylo, i kdyby nebyla zima.

Když míjeli Týnský chrám, zaujal je mužík, který tu stál na obrácených neckách a řečnil: Za to neobvyklé počasí prý mohou fabriky. Svým věčným čmoudem, který vypouštějí z komínů, zaneřádily povětrí a to převrátí počasí na celé zeměkouli.

Tudíž oceány vyschnou, zatímco pevniny budou nekonečnými dešti proměněny v obrovská jezera.

Durman nejbližšímu strážníkovi ukázal svůj dvojhlavý policejní odznak a poručil mu, ať toho chudáka odvede, protože šíří mezi slušnými lidmi paniku, ale ať ho nebije ani nezavírá, a přidal dokonce pár krejcarů ze svého, aby mu někde za rohem koupil párek, preclík a pivo. Třeba fantazíruje jen z hladu.

Před orlojem už nastalo velké sročení zvědavců. Chudí museli stát na svých, bohatí přihlíželi z pohodlí bryček a kočárů, několik chytráků též přešlapovalo na chůdách, a jeden se dokonce uvelebil na nejvyšší příčce štaflí, které si sem nebyl líný přinést.

Tlačenice náhle Durmana odkousla od ostatních Kočičkářů, chvíli požvýkala a nakonec vyplivla do jedné z těch křivolakých uliček, které Staroměstské náměstí vyzařuje do všech stran jako opilcova zřitelnice krvavé žilky. Bylo tu úplně liduprázdno, jenom na stoličce vedle chodníku seděla bába a v kotlíku nad ohništěm vařila hovězí morkové kosti.

Bába byla špinavá, plamen čoudící a kotlík spravovaný plechovými záplatami. Ale vonělo to náramně. Chvíli si něco mumlala a pak zase kašlala z hustého kouře. Středověké domy nad ní vrávoraly, ztěžklé časem, který se tu už dávno zastavil a vsákl do kamene. Kosti vířily vývarem

jako planety nad vztekle prskajícím sluncem. Baba zalovila v kotlíku kleštěmi, vytáhla jednu kouřící kost, hodila na litinový plát a začala ji rozbíjet kladivem. Bác, bác, bác... Rány se rozléhaly nocí, a kdo uslyšel ten strašný zvuk drcené kosti, tomu naskočila husí kůže. Někde ve tmě nad bábou se otevřelo okno a rozespálý ženský hlas zaječel:

„Nechají toho, voni osobo! Tady chtějí lidi spát!“

Ale bába přes ten randál nic neslyšela a okno se s prásknutím zase zavřelo.

Kost konečně pukla, bába olízla mastné kladivo a položila ho zpátky na zem vedle stoličky. Pak do lesklého, šedivě fialového morku zajela lžící.

Téměř hmatatelně se blížila půlnoc.

Mozek a morek se liší jen jedinou hláskou... napadla komisaře maně divná myšlenka. A hned z ní vyskakovaly další a další:

Kosti byly stvořeny jako otroci, odsouzené k tomu, aby zbytek těla podpíraly, vyztužovaly a nesly. Přesto se nikdy se svým osudem nesmířily a po miliony let ve svých dutinách z morku tajně vyvíjely zbraň, totiž rozum. Následovala strašná válka, vedená skrze mnohá pokolení až k člověku. V té válce nakonec rozum přebral duši vládu nad tělem. A mozek jakožto morek nejvyšší z kostí – lebky – pak ovládl i všechny ostatní morky...

Bác, bác! Bác, bác!!!

Křik z okna: „Ty beštýje!“

Jako očarovaný vstoupil do kruhu světla a natáhl ruku...

Bába mu vyškrábala horký morek přímo na dlaň a posolila.

Durman malátně zvedl ruku k ústům, chřípím mu projela živočišná vůně, sliny do úst stříkly tak prudce, že to až zabořilo.

Náhle ucítil na rameni stisk čísi pevné ruky a těsně vedle ucha mu zaznělo hrdinským barytonem:

„Určitě bude chutnat stejně odporně, jako už vyhlíží i čpí, pane kolego. Obdivuji vaši důslednost, ale v tomto případě bude lépe užít rozum než smysly.“

GHETTO BRUTTO

Na jménu nezáleží. Ghetto je ze dvou měst vždy to menší.

(Architektura pro mistry ORDO NOVI ORDINIS)

Byl to hlas, který ač tichý a klidný, přitahoval pozornost posluchače magnetickou silou operní árie. Hlas autarkického detektiva Egona Altera, jeho nejlepšího přítele. Durman sebou trhnul a teprve teď se probudil z onoho podivného transu, do něhož upadl přechodem z hlučného náměstí do tiché uličky. Otrásl se, ještě vlhý morek štitivě oklepal z dlaně a pečlivě si ji utřel hedvábným kapesníčkem, ten znovu úhledně složil mastnotou dovnitř a zasunul do náprsní kapsičky svého fraku.

Alter se naklonil tak blízko, že Durman ucítil výzývavou, ale nikoliv nepříjemnou směs vůní vorvaniny a bobřiny z vlasové brilantiny, kterou si

Alter nechával na zakázku vyrábět u pařížského parfumeristy Pinauda, a pokračoval v hovoru:

„Stejně je zvláštní, že jeden a týž tělesný otvor užíváme ke dvěma tak odlišným účelům, jako jsou jídlo i řeč, nebo – na opačném konci – zase k vyměšování i rozmnožování. A protože příroda miluje souměrnost, lze z výše uvedeného vyvodit, že podobně jako vyměšování vzniká neschopností dokonale využít jídlo, i soulož je vlastně jen ne stráveným zbytkem mluvení.“

Durman nespokojeně zkrabatil čelo:

„Snažíte se mne zmást, pane kolego. To, že jeden orgán slouží k několika různým úkonům, je úplně přirozené. Jinak bychom museli být úplně zarostlí všelijakými jednoúčelovými údy. A odvozovat souvislost mezi řečí a pohlavností jen z toho, že obě sídlí na okrajích trávicí trubice, je s prominutím nestydatost.“

Avšak Alter se nedal tak snadno odradit:

„Beru to od vás jako poklonu, pane kolego. Protože nestydatost, jak půvabně říkáte, na rozdíl od studu zajišťuje plodnost, a to platí jak v přírodě, tak i v hovoru...“

Tak v družné rozpravě oba přátelé došli zpět na práh Staroměstského náměstí. Byl ostatně již nejvyšší čas. Zvony Týnského chrámu začaly odbíjet půlnoc a ostatní pražské kostely se k němu o překot přidávaly, jako když jeden pes rozštěká všechny své druhy v okolí.

Jakmile bimbání doznělo, na pódium před radnicí vystoupil známý mechanikus a muzikus Romuald Božek, který orloj nedávno vybavil novým, úžasně přesným chronometrem, a oznámil, že na vlastní náklady, jen pro tuto slavnou chvíli vynalezl hudební nástroj s půvabným názvem sirenofon a že na něj zahraje a k tomu zazpívá rovněž jen pro tuto slavnou chvíli složenou Ódu na mistra Hanuše, což také učinil:

*Tebe, slavný orloji,
mistr Hanuš sestrojil.
Krásný dávný orloji,
čas už v tobě nestojí.
Slavný pražský orloji,
český národ ob stojí!*

Óda se divákům líbila, avšak mnohem větší zájem vzbuzoval samotný sirenofon. Bzučivým zvukem nejspíše připomínal kostelní varhany, tóny v něm však vyluzoval vzduch hnaný nikoliv píšťalami, ale skrze děrované papírové kotouče.

Sotva Božek dohrál, na zvláštních stojanech s hlasitým výbuchem vzplály hromádky hořčíkového prachu a dosud temný orloj ozářily přízračně namodralým světlem. Hodinový stroj se rozběhl a po dlouhých desetiletích nečinnosti pohnul ozubenými koly. Nad astronomickým ciferníkem se otevřela dvě okénka a za nimi trhaně prošlo dvanáct apoštolů i s Ježíšem. Lakomec zatřásl měšcem, Smrtka otočila přesýpací hodiny, zatáhla za drát a odbila půlnoc, podle staročeského času osm hodin.

„Ach!“ zašuměl dav obdivem, když se po stranách gotické věže rozzářily dva zcela nové ciferníky, sestrojené hodinářem Ludvíkem Hainzem, zezadu důmyslně prosvícené plynovými lampami. Jen místo pro kalendářní desku, kterou mistr Mánes dosud nestihl domalovat, bylo zakryté zeleným sukmem.

Do temného nebe nad radnicí vyletěl jásot tisíců přihlížejících, následovaný pestrobarevnými rachejtlemi a zátkami od šampaňského vína. Lidé se objímali a v slzách se jim leskly hvězdy. Všem se najednou zdálo, že stejně snadno jako orloj ožije nyní i celý neštěstím stíhaný český národ.

Kdosi v davu zanotoval Kde domov můj a ta magická pra-jazzová píseň, složená v zajímavých synkopách, začala do sebe nasávat všechn ryk i brebentění kolem a přetvářet ho sama v sebe. Chvíli se nejistě potácela v různých tóninách a kulhala v rytmu, ale jakmile dozněla dlouhá pauza po druhém „můj“, následovala „voda hučí“ už čistě a jednoduše jako hlas Boží.

Kdo stál, více se už postavit nemohl, ale jeden za druhým vstávali boháči v kočárech, které se přitom rozhoupaly jako lodky, vztyčil se i muž balancující na štaflích a kapsáři na chvíli okrádali jenom Němce.

Když píseň dozněla, komisař Durman pronesl dosud neoddojatým hlasem:

„I když se tomu bráním, také mě to dojíká. Ale nechápu, proč si český národ vyvolil za svoji hymnu právě tento kuplet slepého žebráka z frašky o ševcovské tancovačce? Proč raději neoslavujeme panovníka, jako třeba Rakušáci či Britové, proč nezpíváme o mužných ctnostech, o slavných vítězstvích, o skřípění zubů poražených nepřátel a vzdychání jejich znásilňovaných žen?“

„Protože žádného panovníka nemáme a nejtypičtější vlastností Čechů je nekonečné pochybování o sobě,“ odvětil suše Alter. „Právě tím je Kde domov můj geniální, že opěvuje tu největší nejistotu ze všech, totiž nejistotu svého místa. My jinak víme všechno o všem, kromě toho, kam vlastně patříme. Táhne nás to současně na západ i na východ, na sever i na jih, ale přitom se neheme z místa. Písmo i křesťanskou víru jsme si vyprosili z východu, ale jsme zároveň jediný slovanský národ, který kdy přijal ideál a kulturu západního rytířství, včetně trubadúrství a účasti na křížových výpravách. Staří Přemyslovci budovali říši, která měla napříč Evropou propojit moře Baltské s Jadranským, a dnes jsme vedle Švýcarů jediná, kteří nemají přístup k moři. Bible byla přeložena do češtiny dřív než do francouzštiny, němčiny či angličtiny, ale co jsme tam přečetli, vneslo do křesťanství takový rozkol, že dodnes trhá Evropu na kusy...“

Další Alterovy výklady přetrhly dvě prudké rány, provázené řinčením skla. Komisař okamžitě tasil svou jezdeckou pistoli, divoce se otáčel do všech

stran a snažil se v davu najít útočníka. Alter však výmluvným gestem ukázal na Heinzovy skleněné ciferníky po stranách orloje, jež oba pod žářem plynových hořáků praskly a horkými střepy zasypaly přední řady čumilů. Až na několik pořezaných hlav a rozřátých ušních boltců se naštěstí nikomu nic nestalo, takže se komisař uklidnil a zbraň putovala zpět do kapsy.

Po ošetření raněných zábava pokračovala a z bujarého veselí začalo lidem vyhládat, z kteréžto příčiny slavili právě žně davem se obratně prodávající prodavači oblíbených pochoutek – jak preclikáři, zdaleka rozpoznatelní podle dlouhé tyče s navlečenými preclíky, kterou třímali na plecích jako voňavý prapor, tak viřtláři, nesoucí v ruce malá kamínka s čoudícím komínkem vyvedeným bokem, jež ohřívala kotlík plný párků, kdežto přes rameno měli přehozenou mošnu s rohlíky.

Durman nedbal Alterova pohoršeně zvednutého obočí a zakoupil si jak preclík, tak párek s rohlíkem, přičemž mu preclikářova tyč srazila z hlavy zánovní cylindr, zatímco o viřtlářův komínek si přismažil ruku. Ale než si stačil vybrat, do čeho se zakousne dříve, kdesi vzadu za radnicí zaznělo volání o pomoc. Policejní instinkty ihned převážily nad chutí k jídlu. Durman lahůdkám nabytým s tolika oběťmi věnoval na rozloučenou lítostivý pohled, pak je vtiskl do ruky nějakému uličníkovi a rozběhl se za tím křikem. Alter jej ovšem následoval.

Když oba přátelé bok po boku doběhli na opačný konec Staroměstského náměstí, našli tam staříka v záplatovaném kaftanu. Seděl na zemi, zády opřený o zeď chrámu svatého Mikuláše, rukama si objímal kolena a rytmicky kýval krvácející hlavou. Střídavě se tiše modlil a pak zase na celé kolo ječel o pomoc. Ve tmě šedivá krev mu tekla po čele, husté obočí ji rozdělovalo do dvou proudů a z konečků dlouhých pejzů kapala na zem. O kousek dál za rohem, na začátku úzké uličky jménem Třístudniční, vedoucí do labyrintu židovského ghetta, ležela zakrvácená dlažební kostka.

Durman si dřep, chytil raněného za ramena a prudce zatřásl. „Co se tu stalo?“ zeptal se přísně.

Hebrej se trochu vzpamatoval a přestal kývat hlavou. „Tam,“ ukazoval do černa za sebou, „země se otevřela a mrštila po mně kamenem!“

Durman vstal a pohledem změřil hranici, kde světlo plynových lamp i devatenácté století končilo ve středověké temnotě.

Zvedl nohu a opatrně namočil do tmy špičku své lakýrky.

Zmizela jako hladce uříznutá.

Pevně sevřel pažbu pistole, zhluboka se nadechl a vnořil do tajemných útrob ghetta i zbytek těla.

STRACH Z LÁSKY

*Strach je jedna ze základních lidských potřeb.
Kdo ho má nedostatek, je za něj ochoten i platit.*

(ORDO NOVI ORDINIS – Kuchařka moci)

Kdybyste se zeptali Durmanových kolegů z pražské kriminální policie, co na něm obdivují, řekli by bez váhání, že odvalu. Ano, určitě odvalu. Durman je sice trochu divný, jeho vyšetřovací postupy jsou poněkud podezřelé, ale nikdo mu nemůže upřít, že je to po čertech odvážný chla-pík. Tak například, pamatujete přece, jak tenkrát docela sám zatkl trojici loupežných vrahů, bratrů Kosých? A to měli břitvy a on jenom holé ruce. Inu, to je celý Durman...

Sám sebe ale považoval spíše za zbabělce, protože znal více věcí probouzejících strach nežli pocit bezpečí.

Například se děsil živočichů, kteří vypadají z různých stran stejně, jako jsou červi, polypy, medúzy, larvy a podobná havěť. Samozřejmě se nebál, že mu ublíží, ale pohled na jejich měkká těla v něm vyvolával jakési hluboko uložené vzpomínky, mnohem starší než jeho lidský život. Zkamenělé otisky paměti z doby, kdy byli jeho předkové právě tak beztvární, dědičný hnus nad svou původní jednoduchostí rotační symetrie, kdy tehdy ještě mladý Bůh zkoušel stvořit svůj obraz na hrnčířském kruhu kambria, aby pak od svých nezdařených pokusů odvrátil tvář s odporem i pocitem viny a špinavé ruce si umyl celoplanetární potopou...

Dále se bál juvenilního démona jménem Krucáb, který se před tříadvaceti lety vylíhnul uvnitř velké pukliny ve zdi hned vedle jeho kolébky, a skrze další praskliny jej mohl sledovat všude, kam se mu zamlouvalo. Nebylo před ním úniku, protože praskliny jsou všude a ve všem, a kde nejsou, tam si je Krucáb snadno propraská, dokonce i do pokoje samotného Františka Josefa I. v Schönbrunnu, jak se Durman osobně přesvědčil, když mu tam císař kdysi udělil audienci. Prostě – Krucáb byl původně obyčejné strašidlo, jaké se přísává na duši téměř každého dítěte, avšak zpackané vymítání páterem Ignácem Hankou od svatého Jindřicha, bratrem slavného objevitele rukopisů Václava Hanky, mu způsobilo poruchu růstu, takže se jako ostatní během puberty svého hostitele nezakuklil, ani z něj

později nevyletěla můra bludu. A tak musel dál strašit Durmana i v dospělosti, doteky vláknitých pařátů či pohledy utkanými z prachových spirál.

Ale nejvíc ze všeho se bál toho, co sice nakonec nebylo, ale být by mohlo. Co by mohlo být v temné uličce, za nezřetelným obrysem, uvnitř nepopsané krabice, za zamčenými dveřmi, pod dámskými šaty... Strachem vybičovaná fantazie mu v takových chvílích kreslila obrazy tolik děsivé, že poznaná skutečnost se zatím vždy ukázala být snesitelnější.

„Co nevidím, to nenávidím,“ často si říkával.

Takže když se teď vrhnul do temných útrob židovského ghetta úplně sám, hnal ho, lépe řečeno nasával, zase strach z neznáma.

Už po pár krocích ghettem se komisaři Durmanovi začala hrbolatá dlažba uličky houpat pod nohama. Zastavil, natáhl kohoutek pistole a palcem zkontroloval, zda na pistonu správně sedí mosazná zápalka. Po chvíli mu oči přivykly tmě a spatřil, jak se dlažební kostky na zemi nadouvají a mnou o sebe. Zazněl zvuk, jako když vytáhnou zátku z lahve, a jedna kostka vyletěla obloukem někam do tmy, kde řinčivě rozbila okno. Do Durmanova antického nosu se obořil závan mrtvolného puchu.

Kostky mu jedna za druhou začaly létat ze země přímo pod podrážkami lakýrek, o ušní lalůček mu škrtl drsný povrch kamene a sedřel tam kousíček kůže. Smrad zhoustl do hmatatelnosti.

Durman se dal na ústup, ale noha mu podjela a zabořila se do něčeho hnusně měkkého.

K okraji uličky konečně přiběhli dva strážníci přivolaní Alterovou píšťalkou a zapálili petrolejovou lampu. Komíhavé světlo odhalilo příšernou scénu: pohřbeno v mělké jámě těsně pod dlažbou leželo lidské tělo, tak nafouknuté mrtvolnými plyny, že jejich tlakem začalo vystřelovat žulové kostky nad sebou. A Durmanova polobotka se mu probořila do zetlelého břicha.

Komisař vykroutil nohu zaklíněnou pod páteří mrtvolu a znovu našel ztracenou rovnováhu. Ukázal strážníkům svůj služební odznak a rozkázal: „Zavolejte posily a co nejdříve uzavřete ulici z obou stran, nesmí sem proklouznout ani noha. Ať sem okamžitě přijedou policejní kreslíř a ohledávací mrtvol. Až budou hotoví, odveďte mrtvolu do márnice a tu jámu nechte zaházet a předlážit. Jestliže uvidíte někoho podezřelého, запиšte si jeho jméno a adresu. Hlavně nikomu neříkejte, co se tu stalo.“

Strážníci zasalutovali a odběhli plnit rozkazy. Kostky už naštěstí přestaly létat. Durman si dřepnul a zkoumal mrtvolu zblízka, náhle však zaslechl přidružený výkřik a zašustění látky. Duchapřítomně se obrátil na patě právě včas, aby zachytil padající dívčí tělo.

Následující minutu na bobku, s nosem zabořeným do dívčinych voňavých volánů, udržoval

rovnováhu za oba, a protože nemohl vstát, aniž by ji pustil, prostě s ní trásl tak dlouho, dokud se neprobrala.

„Ach... musela jsem omdlít,“ ozvala se pak hlasem dosud rozechvělým, avšak lahodně podobným hře na struny violy da gamba, a jemně se vyvinula z jeho mužného objetí.

Komisař se postavil. Teď si ji konečně mohl prohlédnout a také to učinil: byla v samém rozpuku mládí, svěží jako čerstvě rozemnutý lístek máty. Zpod elegantního kloboučku se jí draly ven kučery barvy zlata s nepatrnou příměsí mědi. Právě takovým, vytepaným do tenoučkových plátků, staří mistři na gotických obrazech zpodobňovali nebe.

Komisař u žen nikdy nedokázal rozeznat, kdy za vlnitost vlasů děkují Stvořiteli, a kdy rozpálenému želízku, ale tyto se kroutily tak samozřejmě, že pokud ten zázrak způsobila kulma, ochotně by jí každý den přinášel zápalné oběti. A co bylo dál? Achátové jeskyně očí, labutí krk nosu, šťavnatou zralostí puklý fík úst. Krk, nadra, pas, boky – pro hudebníka dokonalý kontrapunkt, pro matematika čistá sinusoida.

„Slečno, dovolte, abych se představil. Leopold Durman, policejní komisař. Ničeho se nebojte, doprovodím vás domů.“

„To je od vás zcela kavalírské, pane komisaři. Jmenuji se Libuše Hedbávná. Šly jsme se s mamá podívat na spuštění orloje a já se nějak zatoulala. Ale nemáte tu ještě nějaké vyšetřování?“